

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Асистентська і педагогічна (виробнича) практики
(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова
(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (українська мова та література)»
(назва програми)

Спеціальність 014.01 Середня освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))
філологічний факультет
назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за ОПП)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри сучасної української мови
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача
https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAAJ&view_op=list_works&start=20&pagesize=20

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел. 58-48-32
E-mail: o.kulbabska@chnu.edu.ua

Персональний сайт науковця <https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>

Консультації понеділок із 16.00 до 17.00 (очні)

1. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

Сучасна ситуація підготовки філологів та реалії ринку праці істотно підвищують рівень вимог до майбутніх фахівців, а також змінюють зміст і структуру завдань, які студент повинен уміти розв'язувати самостійно. Відповідно до основних положень Закону України „Про вищу освіту”, гуманізувати діяльність майбутнього спеціаліста – це означає зацентрувати на формуванні не лише професійних здібностей, а й духовного світу майбутнього спеціаліста, його морально-етичних якостей, таких, як гуманність, відповідальність, толерантність тощо.

2. МЕТА ПРАКТИКИ як обов'язкового компонента освітньо-професійної програми для здобуття другого кваліфікаційного рівня *магістра середньої освіти*:

1) оволодіння здобувачами вищої освіти різноманітними видами професійної діяльності;

2) застосування отриманих сучасних лінгвістичних знань і новітніх методичних напрацювань в практичній площині, у т. ч. у процесі дистанційного навчання;

3) набуття професійних навичок та вмінь на посаді викладача закладу вищої освіти / закладу фахової передвищої освіти, з одного боку, та вчителя української мови та літератури, з іншого;

4) самопізнання в різних професійних ролях – викладача-стажера, науковця, наставника академгрупи, учителя-філолога, класного керівника;

5) самовдосконалення у професійній майстерності, інформаційно-мережевому просторі.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ. «Методика викладання української літератури у вищій школі», «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти», «Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи».

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

4.1. формування загальних компетентностей:

– знання та розуміння специфіки професії та предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять;

– здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності, випрацювати й удосконалювати власну систему професійних умінь та навичок;

– здатність бути критичним, аналізувати власну й корпоративну навчальну діяльність та синтезувати її, застосовувати загальнодидактичні і специфічні принципи на конкретному мовному й літературному матеріалі;

– здатність проводити педагогічні дослідження з конкретної теми, визначати та розв'язувати конкретні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь із філологічних дисциплін, педагогіки, психології;

– здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації.

4.2. формування професійних компетентностей:

– здатність самостійно здобувати нові знання із мовознавчих та літературознавчих дисциплін, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності на робочому місці викладача закладу вищої освіти або вчителя української мови й літератури;

– здатність виконувати різні види мово- та літературознавчого аналізу, до опанування технології роботи з фаховим текстом, реферувати, анотувати, редагувати;

– здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної та літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати надбаня історії методичної думки й упроваджувати у власну методичну систему передовий національний досвід науковців із метою свідомого вибору способів розв'язання проблем в освітньому процесі;

– здатність організовувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на творчий розвиток студентів / учнів;

– здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (у ЗВО – методична рада університету чи факультету, методична комісія кафедри, виробнича нарада кафедри, методичний семінар кафедри; у ЗЗСО – педагогічна рада, засідання циклової комісії, методичний семінар).

5. ХАРАКТЕРИСТИКА АСИСТЕНТСЬКОЇ ТА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИК
(другий (магістрантський) рівень вищої освіти,
спец. „Середня освіта (українська мова та література)”)

Кількісні характеристики		Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Якісна характеристика
Семестр	3	Напрямок підготовки: 014.01 „Середня освіта (українська мова та література)” Магістр	Практична підготовка. Вид контролю: 3 семестр – диференційований залік
Кількість кредитів ECTS	12		
Залікових модулів	1		
Змістових модулів	2		
Загальна кількість годин на самостійну роботу	360		
На роботу з викладачем	<i>Денна форма навчання – 56 год.; Заочна – 1,25 год.</i>		

6. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Асистентська й педагогічна (виробнича) практики												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	II	III (8 тижнів)	12	360	2	-	-	-	-	-		Диференційований залік
Заочна	II	III (8 тижнів)	12	360	2	-	-	-	-	-		Диференційований залік

6.2. ДИДАКТИЧНА КАРТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРА СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

6.2.1. Навчальна програма асистентської практики

№ п/п	Вид і зміст запланованої роботи
1.	Навчальна робота: – ознайомлення зі структурою і складом кафедри та системою роботи її професорсько-викладацького колективу;– планування навчально-виховного процесу та проведення занять і позааудиторних заходів;– виготовлення дидактичного матеріалу до занять;– перевірка письмових робіт студентів;– проведення додаткових занять зі студентами;– відвідування й аналіз уроків викладачів за певною схемою;– реалізація виховного потенціалу змісту навчання;– підготовка лінгводидактичного матеріалу, інформаційного буклета (в електронній формі), у т. ч. і презентацій для лекцій і практичних занять, уроків онлайн;– зйомка фрагментів лекцій, відеороликів практичних занять або уроків з урахуванням етичних принципів роботи фахівця (за згодою адміністрації закладу).– участь у роботі кафедри та в обговоренні підсумків асистентської практики.
2.	Виховна робота: – проведення поточної організаційно-педагогічної роботи зі студентами;– організація постійного спілкування зі студентами групи;– підготовка позааудиторних заходів у групі чи на факультеті;– відвідування та аналіз позааудиторних заходів інших студентів-практикантів;– проведення ґрунтовного психолого-педагогічного вивчення окремих студентів групи та складання психолого-педагогічної характеристики групи.
3.	Науково-дослідна робота: – вивчення наукової та методичної літератури для вдосконалення роботи викладача-філолога;

– визначення на основі методів науково-педагогічного пошуку стану певної актуальної проблеми методичного чи психолого-педагогічного характеру (спостереження, опитування, анкетування, тестування тощо); – виконання індивідуальних дослідницьких завдань (збирання фактичного матеріалу для написання своєї наукової роботи); – застосування методів дослідження при виконанні індивідуального дослідницького завдання під час практики за обраною методичною проблемою та якісне оформлення підсумків дослідження (реферат або науковий звіт).

6.2.3. Навчальна програма педагогічної (виробничої) практики

№ п/п	Вид і зміст запланованої роботи
1.	Навчальна робота: – ознайомлення зі структурою і педагогічним складом закладу загальної середньої освіти; – планування навчально-виховного процесу та проведення уроків з української мови та літератури, позурочних навчально-виховних заходів; – випрацювати й проводити різні за формою навчання заняття найефективніші в процесі вивчення відповідних тем і розділів чинних програм з української мови та літератури, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки учнів; – відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання; – аналізувати навчальну й навчально-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмового матеріалу; – виготовлення дидактичного матеріалу до уроків із філологічних дисциплін; – організувати навчальну діяльність учнів, керувати нею й застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань школярів із предмета, вносити корективи в процес навчання, ураховуючи дані діагностики; – володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання, <i>цифровими системами управління навчанням у разі дистанційної освіти (Google Classroom, Moodle), онлайн навчальними контентами (Google Meet, Skype, Zoom)</i> тощо; – перевірка письмових робіт учнів – корекційного та контрольного характеру; – проведення факультативних занять зі школярами; – відвідування й аналіз уроків учителів за певною схемою; – реалізація виховного потенціалу змісту навчання;

	– участь у роботі циклової комісії та в обговоренні підсумків педагогічної (виробничої) практики.
2.	<i>Виховна робота:</i> – проведення поточної організаційно-педагогічної роботи з учнями; – організація постійного спілкування зі школярами; – підготовка позаурочних заходів у класі патріотичного характеру; – відвідування та аналіз позааудиторних заходів, організованих іншими студентами-практикантами; – проведення ґрунтовного психолого-педагогічного вивчення окремих учнів та складання психолого-педагогічної характеристики класу.
3.	<i>Науково-дослідна робота:</i> – узагальнення результатів педагогічного досвіду в ЗЗСО; – вивчення наукової та методичної літератури для вдосконалення педагогічної роботи; – визначення на основі методів науково-педагогічного пошуку стану певної актуальної проблеми методичного чи психолого-педагогічного характеру (спостереження, опитування, анкетування, тестування тощо); – виконання індивідуальних дослідницьких завдань (збирання фактичного матеріалу для написання своєї наукової роботи); – участь у дайджесті (квесті, круглому столі тощо) з актуальних проблем методики викладання філологічних наук в освітніх закладах; – застосування методів дослідження при виконанні індивідуального дослідницького завдання під час практики за обраною методичною проблемою та якісне оформлення підсумків дослідження (реферат або науковий звіт).

6.3. МОДУЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ АСИСТЕНТСЬКОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ (ВИРОБНИЧОЇ) ПРАКТИК

Змістовий модуль № 1

АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СПЕЦ. „СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА)”

	Навчальні елементи	Термін	Примітки
	<i>НЕ 1. Навчально-методична робота на кафедрі</i>		
1.1	<i>Початковий етап:</i> (орієнтовний план) – участь у настановних зборах; – ознайомлення з діяльністю кафедри, на якій організовано асистентську практику, її кадровим складом, посадовими обов'язками співробітників, планами роботи; – ознайомлення з документацією кафедри; – формування уявлень про сутність викладацької роботи у ЗВО; – ознайомлення з сучасним рівнем педагогічної діяльності у ЗВО; – складання індивідуального плану роботи; – планування роботи на тиждень; – спостереження над навчальним процесом із сучасної української мови в аспекті зв'язку теорії і практики викладання лінгвістичних дисциплін; – вивчення особливостей типової і робочої програм, силабусів, порядку і форми планування занять; – вивчення системи навчальних засобів з української мови, зокрема структури, змісту і прийомів використання чинних підручників і посібників; – аналіз дій досвідчених викладачів кафедри, їхньої педагогічної майстерності, технології підготовки і проведення	1-й тиждень	Методичні рекомендації керівника асистентської практики. Перші консультації викладача-наставника

	лекційних і практичних занять, позааудиторних заходів тощо; – спостереження над специфікою роботи студентів на заняттях з української мови, визначення їхніх індивідуальних здібностей, рівня успішності та динаміки опанування програмового матеріалу		
1.2	<i>Основний етап:</i> (орієнтовний план) – ознайомлення з конкретними темами лекційних і семінарських занять навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою, що їх викладають у поточному семестрі; – опанування передових технологій викладацької діяльності; – підготовка та проведення пробних лекційних і практичних занять із мовознавчих курсів (5–л.; 5 – пр.); – затвердження плану й тексту лекцій або практичних занять у керівника практики; – ознайомлення з методичною базою кафедри; – добір дидактичних матеріалів, використання мультимедійних і технічних засобів навчання; – робота з активізації дистанційного навчання; – ознайомлення з інтерактивними методами роботи; – підготовка до тестового контролю; – проведення консультацій з певної навчальної дисципліни; – допомога в проведенні факультетських лінгвістичних олімпіад і творчих конкурсів; – підготовка та проведення позааудиторних заходів в академічній групі та на факультеті; – взаємовідвідування занять і позааудиторних заходів;	2–4-й тижні	Методичні рекомендації керівника асистентської практики. Консультації провідних викладачів кафедри

	– добір завдань для самостійної роботи студентів; – участь у науково-методичних семінарах кафедри; – керівництво навчальною діяльністю студентського колективу; – формування вмінь професійно реагувати на зміну обставин, самостійно приймати рішення і бути за них відповідальним		
1.3	<i>Підсумковий етап:</i> – проведення відкритого лекційного та практичного заняття; – підготовка звітних матеріалів за підсумками асистентської практики; – звіт про роботу на засіданні кафедри; – підготовка звітної документації керівникові практики для оцінювання; – участь у підсумковій конференції або засіданні „круглого столу” на філологічному факультеті; – захист матеріалів практики та звіту	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	Методичні рекомендації керівника асистентської практики. Консультації викладача-наставника
<i>НЕ 2. Навчально-виховна робота на кафедрі</i>			
2.1	<i>Початковий етап:</i> – співпраця з куратором групи, закріпленої за студентом; – знайомство з академгрупою; – вивчення психологічного клімату в студентському колективі, індивідуальних психологічних особливостей окремих студентів; – відвідування й аналіз позааудиторних заходів у групі.	1-й тиждень	Консультації куратора академгрупи
2.2	<i>Основний етап:</i> – підготовка та проведення позааудиторних виховних заходів (зокрема, інформаційних годин); – проведення поточної організаційно-педагогічної роботи з групою;	2–4-й тижні	Співпраця із заступником декана з виховної роботи. Консультації куратора академгрупи

	– аналіз результатів модульного контролю; – взаємовідвідування позааудиторних заходів; – організація та проведення засідання гуртка з української мови; – участь у батьківських зборах студентів I-го курсу		
2.3	<i>Підсумковий етап:</i> – підготовка звітних матеріалів з асистентської практики; – написання сценарію одного виховного заходу	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	
НЕ 3. Науково-дослідна та індивідуальна робота			
3.1	<i>Початковий етап:</i> – визначення науково-дослідницького завдання на час асистентської практики	1-й тиждень	Методичні рекомендації керівника асистентської практики.
3.2	<i>Основний етап:</i> вивчення наукової і методичної літератури для вдосконалення роботи; – визначення на основі методів науково-педагогічного пошуку стану проблеми наукового дослідження (спостереження, опитування, анкетування, тестування тощо); – виконання індивідуальних дослідницьких завдань (збирання фактичного матеріалу для написання наукового звіту або реферату); – виступи на семінарах, участь у обговоренні питань семінарів	2–4-й тижні	Методичні рекомендації керівника асистентської практики. Консультації викладача-наставника
3.3	<i>Підсумковий етап:</i> підготовка звітних матеріалів з асистентської практики	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	

Змістовий модуль № 2

ПЕДАГОГІЧНА (ВИРОБНИЧА) ПРАКТИКА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ (для магістрантів спец. „Середня освіта (українська мова та література)“)

1.2. Модульне планування педагогічної (виробничої) практики

	Навчальні елементи	Термін	Примітки
	НЕ 1. Навчально-методична робота в ЗЗСО		
1.1	<i>Початковий етап:</i> (орієнтовний план) – участь у настановних зборах; – ознайомлення з діяльністю закладу загальної середньої освіти, де організовано виробничу педагогічну практику, його кадровим складом, посадовими обов'язками співробітників, планами роботи; – ознайомлення з документацією секції / методичного об'єднання вчителів української мови та літератури; – формування уявлень про сутність навчально-методичної роботи у ЗЗСО; – ознайомлення із сучасним рівнем педагогічної діяльності у ЗЗСО; – складання індивідуального плану роботи; – планування роботи на тиждень; – спостереження над навчальним процесом та запровадженням інноваційних технологій на уроках української мови та літератури; – вивчення особливостей навчального планування – календарний і тематичний плани, план-конспект уроку, а також планів позакласної роботи; – вивчення системи навчальних засобів з української мови, зокрема структури, змісту і прийомів використання чинних підручників і посібників; – опрацювання відеотеки уроків з української мови, представлених на	1-й тиждень	Методичні рекомендації керівника виробничої практики від кафедри сучасної української мови. Перші консультації керівника виробничої практики від бази практики (учителя-філолога та класного керівника)

	Всеукраїнському конкурсі „<i>Учитель року</i>” (на сайті Чернівецької ОДА); – аналіз дій досвідчених учителів ЗЗСО, їхньої педагогічної майстерності, технології підготовки і проведення аспектних уроків, уроків розвитку зв’язного мовлення, гурткової та факультативної роботи; – спостереження над специфікою роботи учнів на уроках із української мови, визначення їхніх індивідуальних здібностей, рівня успішності та динаміки опанування програмового матеріалу.		
1.2	<i>Основний етап:</i> (орієнтовний план) – ознайомлення зі змінами в чинній Програмі з української мови та літератури в поточному навчальному році; – опанування передових технологій педагогічної діяльності вчителя-словесника; – підготовка та проведення всіх уроків української мови та літератури за розкладом учителя (4–л.; 10–пр.); – складання планів-конспектів 2-ох залікових уроків з української мови та 2-ох з української літератури; – ознайомлення з методичною базою та бібліотекою ЗЗСО; – добір дидактичних матеріалів, використання мультимедійних і технічних засобів навчання для офлайн і онлайн уроків; – робота з активізації дистанційного навчання в ЗЗСО; – ознайомлення з інтерактивними методами роботи на уроках української мови та літератури; – підготовка до тестового контролю над формуванням знань і вмінь учнів; – робота над розв’язанням актуальної науково-методичної проблеми, що має	2–4-й тижні	Методичні рекомендації керівника виробничої практики від кафедри сучасної української мови. Консультації завуча з навчально-виховної роботи ЗЗСО, керівника виробничої практики від бази практики (учителя-філолога та класного керівника)

	безпосередній стосунок до теми дипломної роботи; – проведення консультацій з української мови та літератури в межах підготовки до ЗНО та ДПА; – допомога в проведенні позакласних заходів (лінгвістичних олімпіад, творчих конкурсів, вікторин, диспутів, конференцій, засіданнях гуртка з української мови); – взаємовідвідування занять і позааудиторних заходів, підготовлених іншими магістрантами; – добір завдань для самостійної та індивідуальної роботи з української мови та літератури для учнів з особливими потребами; – участь у нарадах і педрадах; – підбір необхідної літератури, наочних посібників, ТЗН, інтернет-контентів тощо; – вивчення учнівського колективу; – формування вмінь професійно реагувати на зміну обставин, самостійно приймати рішення і бути за них відповідальним		
1.3	<i>Підсумковий етап:</i> – проведення відкритих уроків з української мови та літератури; – перевірка різних видів письмових робіт, зошитів; – організація обліку успішності учнів, зворотний зв'язок із батьками; – підготовка звітних матеріалів за підсумками виробничої педагогічної практики; – звіт про роботу на засіданні кафедри; – підготовка звітної документації керівникові практики для оцінювання; – участь у підсумковій конференції або засіданні „круглого столу” на	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	Методичні рекомендації керівника виробничої практики від кафедри сучасної української мови. Консультації завуча з навчально-виховної роботи ЗЗСО, керівника виробничої практики від бази практики (учителя-філолога та класного керівника)

	філологічному факультеті або кафедрі сучасної української мови; – захист матеріалів практики та звіту		
НЕ 2. Навчально-виховна робота в ЗЗСО			
2.1	<i>Початковий етап:</i> – співпраця з класним керівником класу, за яким закріплений магістрант; – вивчення плану виховної роботи з учнями класу; – знайомство учнями класу; – вивчення психологічного клімату в учнівському колективі, індивідуальних психологічних особливостей окремих школярів; – відвідування й аналіз позааудиторних заходів у школі / класі.	1-й тиждень	Консультації класного керівника
2.2	<i>Основний етап:</i> – підготовка та проведення позаурочних виховних заходів (зокрема, патріотичного характеру); – проведення поточної організаційно-педагогічної роботи з класом; – взаємовідвідування позакласних заходів, організованих іншими магістрантами; – організація та проведення засідання гуртка з української мови; – участь у батьківських зборах класу	2–4-й тижні	Співпраця із завучем з виховної роботи. Консультації класного керівника
2.3	<i>Підсумковий етап:</i> – підготовка звітних матеріалів з педагогічної (виробничої) практики; – написання сценарію одного виховного заходу	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	

НЕ 3. Науково-дослідна та індивідуальна робота

3.1	<i>Початковий етап:</i> – визначення науково-дослідницького завдання на час педагогічної практики	1-й тиждень	Методичні рекомендації керівника педагогічної практики.
3.2	<i>Основний етап:</i> вивчення наукової і методичної літератури для вдосконалення роботи; – визначення на основі методів науково-педагогічного пошуку стану проблеми наукового дослідження (спостереження, опитування, анкетування, тестування тощо); – виконання індивідуальних дослідницьких завдань (збирання фактичного матеріалу для написання наукового звіту або реферату); – виступи на семінарах, участь у обговоренні питань семінарів	2–4-й тижні	Методичні рекомендації керівника педагогічної практики. Консультації наукового керівника дипломної роботи
3.3	<i>Підсумковий етап:</i> підготовка звітних матеріалів з асистентської практики	4-й тиждень і 1-й тиждень після практики	

7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Форми звітності з асистентської практики магістрантів спец. „Середня освіта (українська мова та література)”

1. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ МАГІСТРАНТА під час асистентської практики (практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом методиста або викладача-консультанта).
2. ЩОДЕННИК-ЗВІТ ІЗ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ – основний документ, що стисло відображає всю роботу магістранта у відповідному ЗВО й демонструє поетапне формування його педагогічного досвіду, професійну адаптацію майбутнього фахівця та здатність до самостійної науково-педагогічної діяльності.
3. РОЗГОРНУТИЙ ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОЇ ЛЕКЦІЇ (зі зразками дидактичного та наочного матеріалу).
4. РОЗГОРНУТИЙ ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОГО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (зі зразками дидактичного та наочного матеріалу).
5. РОЗГОРНУТИЙ СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ, проведеного в академгрупі.
6. АНАЛІЗ ТРЬОХ ВІДВІДАНИХ ЗАНЯТЬ (лекції та практичного) Й ОДНОГО ПОЗААУДИТОРНОГО ЗАХОДУ.
7. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРУПИ СТУДЕНТІВ.
8. НАУКОВУ ДОПОВІДЬ, виголошену під час відеоконференції, круглого столу, семінару з актуальних проблем лінгводидактики.
9. ЗВІТ про результати проходження асистентської практики (друкований і електронний).

Форми звітності з виробничої педагогічної практики магістрантів спец. „Середня освіта (українська мова та література)”

1. ЩОДЕННИК-ЗВІТ ІЗ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ, який стисло відображає всю роботу магістранта у відповідному ЗЗСО й репрезентує поетапне формування його фахових компетентностей.
2. РОЗГОРНУТИЙ ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.
3. РОЗГОРНУТИЙ ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.
4. РОЗГОРНУТИЙ СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ, проведеного в класі, у якому практикант виконував обов'язки класного керівника.
5. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСУ.
6. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УЧНЯ / УЧЕНИЦІ.
7. ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТРАНТА ТА ОЦІНКА ЙОГО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ЗЗСО.
8. ЗВІТ про результати проходження педагогічної практики (друкований і електронний).

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

- тренувальні лекції, практичні заняття, уроки з української мови та літератури (офлайн і онлайн);
- виготовлення лінгводидактичного матеріалу;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі тощо);
- аналітичні огляди науково-методичної літератури;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- участь у круглих столах, квестах, дайджестах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АСИСТЕНТСЬКОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ (ВИРОБНИЧОЇ) ПРАКТИК

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Відповідно до вимоги Болонської декларації модульний контроль за успішністю студентів під час проходження асистентської та педагогічної (виробничої) практик здійснюється за накопичувальною системою (100-бальною шкалою) з переведенням результатів оцінювання в 4-бальну шкалу та шкалу ECTS.

До захисту практики допускаються студенти, які успішно виконали передбачені програмою практик завдання і подали відповідні звітні документи. Захист практики здійснює призначена завідувачем кафедри комісія у складі викладачів кафедри.

Під час захисту виступають: студент, керівник практики, члени комісії.

Поточну роботу в залікових модулях „Асистентська практика” і „ Педагогічна (виробнича) практика” оцінюють прийнятими у ЗВО критеріями (як це передбачає диференційований підхід в організації навчального процесу), зокрема:

– оцінку „**ВІДМІННО**” (A) ставлять, якщо студент, урахувавши настанови керівника практики і викладачів кафедри або спираючись на зразки методичних матеріалів, сумлінно і грамотно виконує педагогічне, виховне та науково-дослідне завдання та досягає очікуваної мети; його звітна доповідь увиразнює глибоке розуміння теоретичного матеріалу з навчальних дисциплін фахової та психолого-педагогічної підготовки фахівця; основні вміння та навички сформовані та засвоєні на високому рівні; виклад матеріалу логічно послідовний, доказовий,

висновки та узагальнення відповідають сучасному рівню викладання у ЗВО, а також ЗЗСО; відгуки керівників від ЗВО та баз практики (ЗЗСО) про проходження магістрантом різних видів практик позитивні; звітна документація оформлена за встановленими вимогами й представлена на кафедрі вчасно;

– оцінку „ДОБРЕ” (В) ставлять, якщо магістрант, беручи до уваги настанови керівника практики і викладачів кафедри або спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно виконує педагогічне завдання, загалом досягає очікуваних результатів, але лише частково виконав план; його звітна доповідь відповідає високим критеріям, проте теоретичний матеріал з навчальних дисциплін фахової та психолого-педагогічної підготовки фахівця недостатньо систематизований, окремі вміння та навички сформовані на недостатньо високому рівні; у висновках та узагальненнях наявні окремі неточності; відповіді на запитання членів комісії загалом правильні, але не вичерпні; відгуки керівників про проходження практики студентом позитивні, утім, є незначні зауваження щодо змісту оформлення матеріалів асистентської або педагогічної (виробничої) практики;

– оцінку „ДОБРЕ” (С) ставлять, якщо студент, ураховуючи настанови керівника практики і викладачів кафедри або спираючись на зразки методичних матеріалів, здебільшого виконує педагогічне, навчально-виховне або науково-дослідницьке завдання й лише частково досягає очікуваних результатів; основні вміння та навички сформовані та засвоєні на належному рівні; відгуки керівників про проходження практики студентом загалом позитивні, утім, є кілька принципових зауважень щодо змісту й правописної грамотності оформлення матеріалів асистентської практики;

– оцінку „ЗАДОВІЛЬНО” (D) ставлять, якщо студент, ураховуючи настанови керівника практики і викладачів кафедри або спираючись на зразки методичних матеріалів, не виявляє ініціативи, вибірково виконує педагогічне, навчально-виховне та науково-дослідницьке завдання, задовільно розв’язує передбачені планом індивідуальні завдання, досягає чверть очікуваних результатів; його звітна доповідь демонструє загальне розуміння основних питань програми асистентської або педагогічної (виробничої) практик; спостережено значні недоліки в оформленні документації;

– оцінку „ЗАДОВІЛЬНО” (E) ставлять, якщо студент, ураховуючи настанови керівника практики і викладачів кафедри або спираючись на зразки методичних матеріалів, не в повному обсязі виконує педагогічне завдання та розв’язує передбачені планом завдання, не відвідує заплановані заняття, не бере активної участі у виховному процесі. Загалом досягнуто лише 1/5 частина очікуваних результатів; недостатньо сформовані основні вміння та навички педагогічної роботи, слабо аргументовані висновки та узагальнення; відгуки керівників про проходження практики студентом загалом позитивні, утім, є багато принципових зауважень щодо змісту оформлення матеріалів обох видів практик, зафіксовано суттєві зауваження щодо грамотності ведення документації та термінів подання матеріалів на кафедрі;

– оцінку „НЕЗАДОВІЛЬНО” магістрант отримує, якщо погано володіє теоретичними знаннями й практичними навичками; не виконав завдання асистентської практики; не може відповісти на запитання членів комісії; відгуки керівників практики негативні; документація про проходження асистентської практики не оформлена відповідно до вимог.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ МАГІСТРАНТИ

Змістовий модуль № 1: „Асистентська практика в системі фахової підготовки магістрів спец. „середня освіта (українська мова та література)” – 50 балів;

Змістовий модуль № 2: Педагогічна (виробнича) практика у підготовці майбутніх фахівців філологічної галузі (для магістрантів спец. „Середня освіта (українська мова та література)”) – 50 балів.

Підсумкова оцінка під час диференційованого заліку є рейтинговою (щонайбільше – 100 балів).

Під час захисту матеріалів практики оцінюють вміння аргументовано висловлювати власну думку; використовувати й оперувати науковою та методичною термінологією; працювати з літературою та на освітніх платформах дистанційно; складати тези доповідей; систематизовувати й узагальнювати потрібний навчальний матеріал; формулювати висновки й випрацьовувати рекомендації щодо вдосконалення навчального процесу; використовувати дані емпіричного характеру в науковому дослідженні; демонструвати здобуті фахові знання у викладанні навчальних дисциплін філологічного циклу.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8.1. Базова (основна)

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник (для викладачів, аспірантів, студентів магістратури) / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремінь, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, А. М. Гуржій, М. З. Згуровський, К. М. Левківський, В. Л. Петренко, В. П. Погребняк; За ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
3. Вітвицька С. . Основи педагогіки вищої освіти : підруч. для студ. магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
4. Дороз Н. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі : [навч. посіб. / Вікторія Федорівна Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
5. Коротєєва-Камінська В. О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект) : навч. посіб. / В. О. Коротєєва-Камінська. – К. : ВП «Професіонал», 2006. – 304 с.
6. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посіб. / О. М. Семенов, Н. П. Дейниченко. – Суми : СУМДПУ, 2012. – 216 с.

8.2. Допоміжна

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України : [навч.-метод. посіб.] / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 557 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Флорій Сергійович Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Бедь В. В. Основи наукової організації праці студентів академії [навч.-метод. посіб.] / В. В. Бедь. – Ужгород, 2001. – 314 с.

4. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Надія Михайлівна Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 47–52.
5. Біляев О. М. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посіб. / Олександр Михайлович Біляев. – К. : Генеза, 2005. – 180 с.
6. Богуш А. М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : [монографія] / А. М. Богуш, О. С. Трифонова, О. І. Кисельова, Ж. Д. Горіна, М. Л. Черкасов. – Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. – 272 с.
7. Боднар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці : сутність та структура / Світлана Боднар // Освіта і управління. – 2007. – Т. 10. – № 2. – С. 95–99.
8. Борисенко В. В. Компетентнісний та проблемний підходи як компоненти методичної системи навчання української мови фахового спрямування / В. В. Борисенко // Наукові записки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАУ пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 97. – С. 25–30.
9. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : [навч. посіб.] / Наталія Юріївна Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 336 с.
10. Володько В. Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи : [навч.-метод. посіб.] / В. Володько. – К. : Педагогічна преса, 2000. – 148 с.
11. Гронлунд П. Оцінювання студентської успішності : [навч.-метод. посіб.] / П. Гронлунд, Е. Норман. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 312 с.
12. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. – Відділ сучасних мов, Страсбург. – К. : Ленвіт, 2003. – 262 с.
13. Закон України «Про вищу освіту». Закон від 01.07.2014 № 1556 -VII. Режим доступу : <http://vzn.org.Ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
14. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та сучасні перспективи ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К. І. С., 2004. – 112 с.
15. Копусь О. А. Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів / О. А. Копусь // Наука і освіта. – № 1. – 2011. – С. 47–50.
16. Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – № 1(17). – 2012. – Режим доступу: http://almater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/KN17/12koammf.pdf
17. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні / В. І. Луговий // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матер. методол. семінару. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 5–17.
18. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі : [монографія] / Олеся Вадимівна Любашенко. – Ніжин : Аспект – Поліграф, 2007. – 296 с.
19. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флемм, та ін. ; за ред. О. І. Сидоренка. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. – 144 с.
20. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
21. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Семенов ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Глухів. держ. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. – К. : Фенікс, 2008. – 285 с.
22. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія] / Олена Миколаївна Семенов. – Суми : Мрія-1, 2005. – 404 с.
23. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) : монографія / за ред. Л. І. Мацько. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 272 с.

24. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.

8.3. Інформаційні ресурси

Бабак С. В. Компетенція та компетентність як ключові поняття педагогіки. Роль педагогіки у формуванні фахових компетенцій студентів вищих навчальних закладів / С. В. Бабак, К. В. Бабак // Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. – Київ, 2016. – № 1. – С. 59–68. – Режим доступу: [mhttp://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/2514/72606-151297-2-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/2514/72606-151297-2-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Конусі О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгвометодичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – 2012. – № 1 (17). – Режим доступу: <http://almamaler.liigunlv.ediua/mega/IneR/elect v/NN 17/ l2koammf.pdf>

Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгвометодичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – 2012. – № 1 (17). – Режим доступу: <http://almamaler.liigunlv.ediua/mega/IneR/elect v/NN 17/ l2koammf.pdf15>.

Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз С. В. Лейко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 4. – С. 128–135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_4_15

Петренко С. І. Аналіз понять «компетенція» та «компетентність» / С. І. Петренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 2 (28). – С. 288–295. – Режим доступу:

<https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/2939/1/Analiz%20poniat%20C2%ABkompetentsiia%20C2%BB%20ta%20C2%ABkompetentnist%20C2%BB.pdf>

Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки № 869 від 20 червня 2019 року). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-bakalavr.pdf>

Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки № 871 від 20 червня 2019 року. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf>